

Scans muziek- onderwijs PO

Onderwijsvisie en evaluatie

Melissa Bremmer

(2006)

De Amuze Muziek Scan Primair Onderwijs is een scan waarmee de stand van zaken betreffende muziekonderwijs op basisscholen in kaart kan worden gebracht.

De Scan bestaat uit een 'EVALUATIE' en een 'VISIE' gedeelte en kan zowel door basisscholen als door muziek educatieve instellingen gebruikt worden. Basisscholen kunnen aan de hand van de scan beter zicht krijgen op hun eigen muziekonderwijs en de uitkomsten als uitgangspunt kunnen nemen voor (het verder ontwikkelen van) het beleid op hun school. Muziekeducatieve instellingen* kunnen in overleg met een school advies uitbrengen over een mogelijke vormgeving van het muziekonderwijs en een samenwerking gezien de situatie op een school.

Lees meer over het onderzoek

<https://www.ahk.nl/onderzoek/publicaties/publicatie/amuze-muziek-scan-primair-onderwijs/>

Dr. Bremmer is docent onderwijskunde aan het Conservatorium Amsterdam en de Master Kunsteducatie. Daarnaast is zij samen met Emiel Heijnen co-lector van het Lectoraat Kunsteducatie, allen onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.

* Deze AMUZE SCAN is specifiek voor de stichting Amsterdamse Muziekeducatie (AMUZE) ontwikkeld. Voor scholen buiten de regio Amsterdam kan de SCAN aangepast worden door de AMUZE muziek instellingen te vervangen met muziek instellingen uit eigen regio.

INSTRUCTIE SCAN VISIE

Gezien de tijdsdruk waar basisscholen en culturele instellingen onder staan, is ervoor gekozen om een vragenlijst te ontwerpen die in maximaal anderhalf uur afgenomen kan worden. Om een breder beeld van de situatie op een school te krijgen, is het aan te raden om het interview af te nemen met meerdere betrokkenen tegelijkertijd (bijv. groepsleerkrachten uit verschillende bouwen, een directeur, een ouder enz.). De geïnterviewden geven aan of de stellingen wel of niet van toepassing zijn op hun school.

Datum

Naam school

Gesproken met

1. VISIE OP (MUZIEK)ONDERWIJS

a Wat is de algemene onderwijsvisie van de school?

b De school heeft:

- geen visie op cultuur- en kunsteducatie
- de school is bezig met het ontwikkelen van een visie op muziekonderwijs.

1 Hoe ziet de visie op muziekonderwijs van de school er tot nog toe uit?

2 Hoe zal de algemene onderwijsvisie van de school samenhangen met de visie op het muziekonderwijs?

3 Op welke wijze kan de onderwijsvisie van school op muziekonderwijs aan op de onderwijsvisie van het samenwerkingsverband Amuze in de regio Amsterdam of met muziek instellingen in uw eigen regio?

c Wat zullen/zouden de concrete doelen van muziekonderwijs worden (kies drie belangrijkste doelen):

VOOR DE LEERLING	
KUNSTINTRINSIEKE DOELEN	INSTRUMENTELE DOELEN
☐ leerlingen ontwikkelen een positieve houding tegenover verschillende soorten muziek zoals klassieke muziek, jazz, niet-westerse muziek ☐ leerlingen ontwikkelen muzikale vaardigheden zoals zingen, musiceren, componeren, improviseren ☐ leerlingen leren een instrument spelen ☐ leerlingen krijgen kennis over muziek zoals muzikale begrippen en namen van instrumenten ☐ leerlingen ontwikkelen hun creatieve vermogens ☐ leerlingen ervaren hoe professionele musici en componisten denken/werken/voelen ☐ leerlingen krijgen een algemene, culturele vorming	☐ leerlingen worden sociaal- en emotioneel door muziek gevormd ☐ leerlingen leren zichzelf op een andere manier uitdrukken ☐ leerlingen ontwikkelen een positief zelfbeeld ☐ leerlingen krijgen de kans om naast de cognitieve vakken een ander talent te ontwikkelen

VOOR DE LEERLING	
KUNSTINTRINSIEKE DOELEN	INSTRUMENTELE DOELEN
☐ het behalen van de kerndoelen	☐ muziekonderwijs zorgt voor een gemeenschapsgevoel in de school ☐ muziekonderwijs draagt bij aan de rest van het onderwijsprogramma zoals taalontwikkeling ☐ de school kan zich positief profileren met muziekonderwijs
☐ anders, namelijk....	

d Wat zijn de obstakels bij het geven van muziekonderwijs (kies drie obstakels)?

- de groepsleerkrachten te weinig bagage hebben om muziekles te geven
- er is te weinig tijd om muziekles te geven
- er is te weinig draagvlak binnen de school voor muziekonderwijs
- muziekonderwijs heeft geen prioriteit
- er is te weinig materiaal (methodes, instrumenten, ruimte)
- er is geen duidelijke visie op muziekonderwijs
- te weinig budget voor muziekactiviteiten van muzikeducatieve instellingen
- muziekactiviteiten zijn niet passend binnen de geloofsovertuiging van leerlingen
- anders, namelijk...

- e Wensen ten aanzien (van het aanbod) van Amuze-partners *OF* Wensen ten aanzien van aanbod van muziekinstellingen in uw regio.

Kies de vijf belangrijkste wensen:

- het aanbod afstemmen op een cultureel diverse schoolpopulatie, namelijk...

- het aanbod afstemmen op thema's die in de school centraal staan, namelijk...

- het aanbod afstemmen op het niveau van leerlingen, namelijk...

- het aanbod afstemmen op de belevingswereld van leerlingen, namelijk...

- het aanbod op de kerndoelen afstemmen

- het aanbod meer in de school laten plaatsvinden voor de groepen...

- het aanbod meer buiten school laten plaatsvinden voor de groepen...

- uitgebreidere lesbrieven versturen

- begeleiding geven bij een project op school, namelijk...

nascholing groepsleerkrachten verzorgen, namelijk...

langlopende projecten verzorgen

flexibelere data geven waarop projecten kunnen plaatsvinden

meer aanbod creëren voor de groepen...

de school wil op een andere manier over het aanbod geïnformeerd worden, namelijk...

het regelen van vervoer, namelijk...

één muzikeducatieve instelling is nauw betrokken bij de school

workshops geven om het beleid t.a.v. muziekonderwijs vorm te geven

samen met de muzikeducatieve instellingen het beleidsplan t.a.v. het muziekonderwijs voor de komende jaren uitwerken

voorlichting over kunstonderwijs aan ouders geven, namelijk...

anders, namelijk...

f De ambities van een school: welke uitspraken zijn wel/niet van toepassing op de school (lees eerst alle uitspraken door)?

AMBITIE	Werkelijke situatie (ja / nee)	Ideale situatie (ja / nee)
Muziekeducatie is slechts één van de vele onderwerpen waar de school aandacht aan kan besteden.		
De school maakt ieder jaar een keuze uit een door anderen samengesteld aanbod van culturele activiteiten.		
Muziekeducatieve activiteiten moeten wel passen binnen de planning en de financiële kaders.		
Er is gerichte aandacht voor muziekeducatie.		
De school vertaalt de eigen ambities op het gebied van muziekeducatie in vragen waarop door muziekeducatieve instellingen een passend antwoord wordt gezocht.		
De kunstvakken sluiten aan bij het onderwijsprogramma.		
De school heeft een duidelijke visie, missie, profiel en onderwijsdoelen geformuleerd, niet alleen voor muziekeducatie maar voor het hele onderwijs.		
De school heeft een speciale cultuurcoördinator aangesteld, die de muziekeducatie in de school coördineert en nieuwe initiatieven neemt.		
De school participeert in een lokaal of regionaal netwerk met muziekeducatieve instellingen.		
De school maakt een meerjaren plan voor muziekeducatieve activiteiten.		
Alle vakken zijn volledig geïntegreerd.		
Leerlingen leren niet op school maar in een omgeving.		

INSTRUCTIE SCAN EVALUATIE

Gezien de tijdsdruk waar basisscholen en culturele instellingen onder staan, is ervoor gekozen om een vragenlijst te ontwerpen die in maximaal anderhalf uur afgenomen kan worden. Om een breder beeld van de situatie op een school te krijgen, is het aan te raden om het interview af te nemen met meerdere betrokkenen tegelijkertijd (bijv. groepsleerkrachten uit verschillende bouwen, een directeur, een ouder enz.). De geïnterviewden geven aan of de stellingen wel of niet van toepassing zijn op hun school.

Datum _____

Naam school _____

Gesproken met _____

1. VISIE OP (MUZIEK)ONDERWIJS

a Wat is de algemene onderwijsvisie van de school?

b De school heeft:

- een visie op cultuur- en kunsteducatie.
- visie is in ontwikkeling

De school heeft een visie op muziekonderwijs ontwikkeld

c Wat is de visie van de school op muziekonderwijs?

d Hoe hangt de algemene onderwijsvisie van de school samen met de visie op het muziekonderwijs?

- e Op welke wijze sluit de onderwijsvisie van school aan op de onderwijsvisie van het samenwerkingsverband Amuze?
-
-
-

- f Wat zijn de concrete doelen van muziekonderwijs (kies drie belangrijkste doelen). De doelen zijn enerzijds ingedeeld in 'kunstintrinsieke doelen' en 'instrumentele doelen' en anderzijds in doelen 'voor de leerling' en doelen 'voor de school'.

- g Wie staan er achter deze visie?

- individuele groeps- en vakleerkracht
 het team
 schoolbestuur
 ouders

- h Is deze visie vastgelegd?

- nee
 ja, namelijk

- i Worden visie en doelen intern en extern gecommuniceerd?

Intern:

- nee
 ja, in werkgroepen
 ja, in teamvergaderingen
 ja, op ouderavonden
 ja, op de website

Extern:

- nee
 ja, in het schoolwerkplan
 ja, in de schoolkrant

- j Hebben de visie en de geformuleerde doelen richting gegeven aan het ontwikkelen van beleid op muziekonderwijs?

- nee
 ja, namelijk

- k Binnen het kunst- en cultuurbeleid is muziek:

- één van de kunstvakken de school wil zich vooral met muziek profileren

2. MUZIEKONDERWIJS IN DE SCHOOL

- a Wie verzorgt het muziekonderwijs?

- groepsleerkrachten
 vakleerkracht
 ouders
 Amuze-partners
 anders

- b Is de school hier tevreden mee of wilde de school een andere invulling?

- tevreden
 andere invulling, namelijk...

c Zijn er vanuit het muziekonderwijs verbindingen naar andere vakken/leergebieden?

- nee
 ja, met andere kunstvakken, namelijk
 ja, met niet kunstvakken (taal, rekenen enz.), namelijk

VOOR DE LEERLING	
KUNSTINTRINSIEKE DOELEN	INSTRUMENTELE DOELEN
☐ leerlingen ontwikkelen een positieve houding tegenover verschillende soorten muziek zoals klassieke muziek, jazz, niet-westerse muziek ☐ leerlingen ontwikkelen muzikale vaardigheden zoals zingen, musiceren, componeren, improviseren ☐ leerlingen leren een instrument spelen ☐ leerlingen krijgen kennis over muziek zoals muzikale begrippen en namen van instrumenten ☐ leerlingen ontwikkelen hun creatieve vermogens ☐ leerlingen ervaren hoe professionele musici en componisten denken/werken/voelen ☐ leerlingen krijgen een algemene, culturele vorming	☐ leerlingen worden sociaal- en emotioneel door muziek gevormd ☐ leerlingen leren zichzelf op een andere manier uitdrukken ☐ leerlingen ontwikkelen een positief zelfbeeld ☐ leerlingen krijgen de kans om naast de cognitieve vakken een ander talent te ontwikkelen
VOOR DE LEERLING	
KUNSTINTRINSIEKE DOELEN	INSTRUMENTELE DOELEN
☐ het behalen van de kerndoelen	☐ muziekonderwijs zorgt voor een gemeenschapsgevoel in de school ☐ muziekonderwijs draagt bij aan de rest van het onderwijsprogramma zoals taalontwikkeling ☐ de school kan zich positief profileren met muziekonderwijs
☐ anders, namelijk....	

d Hoeveel muziekonderwijs krijgen de verschillende bouwen gemiddeld per week?

e Wat zijn de obstakels bij het geven van muziekonderwijs (kies drie obstakels)?

- de groepsleerkrachten hebben te weinig bagage om muzikles te geven
 - er is te weinig tijd om muzikles te geven
 - er is te weinig draagvlak binnen de school voor muziekonderwijs
 - muziekonderwijs heeft geen prioriteit
 - er is te weinig materiaal (methodes, instrumenten, ruimte)
 - er is geen duidelijke visie op muziekonderwijs
 - te weinig budget voor muziekactiviteiten van muzikeducatieve instellingen
 - muziekactiviteiten zijn niet passend binnen de geloofsovertuiging van leerlingen
 - ouders, namelijk...
-
-

anders, namelijk...

3. DE DOORLOPENDE LEERLIJN IN HET MUZIEKONDERWIJS OP SCHOOL

a Maakt de school gebruik van een muziekmethode?

- nee, omdat
- nauwelijks, omdat
- ja, welke en op welke manier?

b Wordt er structureel muziekonderwijs vanaf de onderbouw doorlopend tot aan de bovenbouw gegeven?

- nee, omdat
-
-

het is in ontwikkeling, omdat

ja, namelijk

GROEPEN LEERLINGEN	15 – 30 minuten	30 – 60 minuten	1 – 1.5 uur	1.5 – 2 uur	anders
Kleuters (groep 1, 2)					
OB (groep 3, 4)					
MB (groep 5, 6)					
BB (groep 7, 8)					

c Er wordt systematisch door alle bouwen heen gewerkt aan het ontwikkelen van muzikale vaardigheden zoals:

d Er wordt systematisch gewerkt door bouwen heen aan het ontwikkelen van kennis over muziek (muzikale begrippen, kennis van instrumenten):

nee, omdat

het is in ontwikkeling

ja, omdat

e Er wordt systematisch samen met de leerlingen gereflecteerd op het muzikale leerproces van de leerlingen?

nee, omdat

ja, namelijk

f Er wordt systematisch samen met de leerlingen gereflecteerd op muzikale producten van de leerlingen?

nee, omdat

ja, namelijk

g Is er in het muziek aanbod door alle bouwen heen een balans tussen actieve, receptieve (luisteren naar) en reflectieve (praten over) muziekactiviteiten:

nee, omdat

ja, omdat

h Halen leerlingen aan het einde van de basisschool de kerndoelen?

ja

weet niet

nee

MUZIKALE VAARDIGHEDEN	NEE, OMDAT...	JA, OMDAT...
Zingen		
Musiceren		
Actief luisteren		
Improviseren		
Componeren		

i Zijn er naschoolse activiteiten op het gebied van muziek?

nee, omdat

ja, namelijk

4. COÖRDINATIE VAN EXTERNE MUZIEKEDUCATIEVE ACTIVITEITEN

a Verzorgt iemand de coördinatie van de externe muzikeducatieve activiteiten?

- groepsleerkracht
- vakleerkracht
- cultuurcoördinator
- team
- management
- anders

b Met wie kan de muzikeducatieve instelling het contact onderhouden?

Naam

Telefoon

Bereikbaar op

Email

c Als er een persoon is die de externe muzikeducatieve activiteiten coördineert, wat zijn dan haar/zijn taken?

- kiezen muzikeducatieve activiteiten
 - de praktische organisatie van muzikeducatieve activiteiten
 - ontwikkelen beleid voor muziekonderwijs
 - waarborgen continuïteit van het muziekonderwijs
 - inbedding van het muziekonderwijs in onderwijsprogramma
 - fondsenwerving
 - anders...
-
-

5. DE RANDVOORWAARDEN VOOR ZOWEL MUZIEKONDERWIJS IN SCHOOL ALS EXTERNE MUZIEK EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

a De school beschikt over:

- gymzaal
- kleinere speelzaal
- geluidsapparatuur
- instrumenten, namelijk...
- groepsleerkrachten met bepaalde muzikale vaardigheden, namelijk
- ouders met bepaalde muzikale vaardigheden, namelijk
- vergadertijd waarin de vormgeving van het muziekonderwijs besproken kan worden

b Het vervoer naar externe muziekactiviteiten wordt in het algemeen geregeld door:

- de school
- de school, in samenwerking met de muzikeducatieve instelling
- de muzikeducatieve instelling
- anders, namelijk

c Welk tijdstip van het jaar is gunstig om externe muzikeducatieve activiteiten plaats te laten vinden?

d De school heeft ruimte voor deskundigheidsbevordering (workshops, nascholing enz):

- nee
 - ja, namelijk
-
-

6. DE FINANCIËN

a Hoe worden muzikeducatieve activiteiten van muziekinstellingen gefinancierd?

- schoolbudget
- ouderbijdrage
- Regeling versterking cultuureducatie
- bijdrage van het stadsdeel
- gemeentelijke subsidies
- provinciale subsidies
- extra inkomsten (sponsoring, fondsen, rommelmarkt)

b Hoe groot is het budget van de school voor muzikeducatieve activiteiten?

c Kunnen meerjarige afspraken gemaakt worden over de financiering (binnen of buiten de school)?

nee, omdat

ja, omdat

7. VERSCHILLENDE ROLLEN

a Zijn de ouders betrokken bij het (organiseren van het) muziekonderwijs?

nee, omdat

ja, namelijk

GROEPEN LEERLINGEN	Voor kleuters	Voor OB	Voor MB	Voor BB
TIJDSTIP				

b Bepalen de leerlingen (mede) de keuze van het aanbod?

nee, omdat

ja, licht toe op welke manier

8. SAMENWERKING MET MUZIEKEDUCATIEVE INSTELLINGEN

- a** Met welke Amuze-producten van de verschillende Amuze-partners is de school tot op heden bekend (dat wil zeggen dat de school het product daadwerkelijk heeft afgenomen/afneemt)?
- b** In hoeverre wil de school en in hoeverre zouden Amuze-partners de inhoud van het aanbod van externe muziekeducatieve activiteiten moeten bepalen?

-
- c** Hoe is relatie tussen de school/cultuurcoördinator en de Amuze-partners?

- er is geen contact tussen de school en de Amuze-partners
- er is weinig contact tussen de school en de Amuze-partners
- er is voldoende contact tussen de school en de Amuze-partners
- er is een goede samenwerking tussen de school en de Amuze-partners, namelijk

- d** Hoe ziet in het ideale geval de samenwerking met een Amuze-partner eruit?

-
- e** Heeft de school behoefte aan een overzicht van de activiteiten die Amuze-partners verrichten in vorm van:

- een folder
- informatie middag
- website
- persoonlijk gesprek waarin de activiteiten toegelicht worden

9. WENSEN TEN AANZIEN (VAN HET AANBOD) VAN AMUZE-PARTNERS

a Heeft de school de wens dat Amuze-partners (kies vijf belangrijkste wensen):

het aanbod afstemmen op een cultureel diverse schoolpopulatie, namelijk...

BEKEND MET HET AANBOD VAN:	☐ ja ☐ nee	Aanbod voor: ☐ onderbouw ☐ middenbouw ☐ bovenbouw	Plek: ☐ in school ☐ buiten school ☐ school neemt geen aanbod af omdat...
Muziekschool			
Het Concertgebouw			
Het Muziektheater			
De Muziekluisterlessen			
Het Bimhuis			
Het Tropentheater			
Het Nederlands Philharmonisch orkest			
Holland Symfonia			
Aslan Muziekcentrum			
Het conservatorium van Amsterdam			
De Klankspeeltuin			

het aanbod afstemmen op thema's die in de school centraal staan, namelijk...

het aanbod afstemmen op het niveau van leerlingen, namelijk...

het aanbod afstemmen op de belevingswereld van leerlingen, namelijk...

het aanbod op de kerndoelen afstemmen

het aanbod meer in de school laten plaatsvinden voor de groepen...

het aanbod meer buiten school laten plaatsvinden voor de groepen...

uitgebreidere lesbrieven versturen

begeleiding geven bij een project op school

nascholing groepsleerkrachten verzorgen, namelijk...

langlopende projecten verzorgen

flexibelere data geven waarop projecten kunnen plaatsvinden

meer aanbod creëren voor de groepen...

de school wil op een andere manier over het aanbod geïnformeerd worden, namelijk...

het regelen van vervoer, namelijk

-
-
- één muzikeducatieve instelling nauw betrokken is bij de school
 - workshops geven om het beleid t.a.v. muziekonderwijs vorm te geven
 - samen met de muzikeducatieve instellingen het beleidsplan t.a.v. het muziekonderwijs voor de komende jaren uitwerken
 - voorlichting over kunstonderwijs aan ouders geven, namelijk
-
-

- anders, namelijk
-
-

AMBITIE	Werkelijke situatie (ja / nee)	Ideale situatie (ja / nee)
Muziekeducatie is slechts één van de vele onderwerpen waar de school aandacht aan kan besteden.		
De school maakt ieder jaar een keuze uit een door anderen samengesteld aanbod van culturele activiteiten.		
Muziekeducatieve activiteiten moeten wel passen binnen de planning en de financiële kaders.		
Er is gerichte aandacht voor muziekeducatie.		
De school vertaalt de eigen ambities op het gebied van muziekeducatie in vragen waarop door muziekeducatieve instellingen een passend antwoord wordt gezocht.		
De kunstvakken sluiten aan bij het onderwijsprogramma.		
De school heeft een duidelijke visie, missie, profiel en onderwijsdoelen geformuleerd, niet alleen voor muziekeducatie maar voor het hele onderwijs.		
De school heeft een speciale cultuurcoördinator aangesteld, die de muziekeducatie in de school coördineert en nieuwe initiatieven neemt.		
De school participeert in een lokaal of regionaal netwerk met muziekeducatieve instellingen.		

AMBITIE	Werkelijke situatie (ja / nee)	Ideale situatie (ja / nee)
De school maakt een meerjaren plan voor muzikeducatieve activiteiten.		
Alle vakken zijn volledig geïntegreerd.		
Leerlingen leren niet op school maar in een omgeving.		

